

PERANAN IBU BAPA DALAM MEMASTIKAN PENCAPAIAN LITERASI KANAK-KANAK PRASEKOLAH SEMASA BERADA DI RUMAH

Zainiah Mohamed Isa dan Nur Asiah Abdul Hamid

Abstrak

Kajian ini dijalankan bagi menentukan hubungan antara aktiviti literasi yang dilakukan oleh ibu bapa di rumah dengan pencapaian literasi anak-anak mereka. Kajian ini memberi tumpuan kepada aktiviti membaca bersama, menyediakan bahan bacaan dan juga tempat membaca bagi kanak-kanak prasekolah semasa mereka berada di rumah. Seramai 80 orang kanak-kanak dan ibu bapa mereka telah dipilih sebagai sampel kajian. Data diproses menggunakan perisian SPSS bagi menganalisis, peratusan, dan korelasi. Dapatan kajian menunjukkan tiada hubungan yang signifikan terhadap pembolehubah-pembolehubah yang diuji. Dapatan bagi aktiviti membaca bersama $r=.018$, $p > .05$, menyediakan bahan $r=.035$, $p > .05$, dan tempat membaca $r=.007$, $p>0.05$. Keseluruhan analisis kajian tidak menunjukkan hasil yang menggalakkan. Pengkaji mencadangkan agar ibu bapa diberikan bimbingan keibubapaan untuk mendidik anak-anak di rumah dengan lebih efektif supaya kanak-kanak mendapat faedah pendidikan sama ada di rumah mahu pun di sekolah.

Kata kunci: awal membaca, literasi kanak-kanak, literasi di rumah.

Title: Parents role in ensuring preschool children's literacy achievement at home environment.

Abstract: This study investigated the relationship between literacy activities carried out by parents at home and children's literacy achievement. It focused on the reading together activity, availability of reading materials, and the reading space provided in home environment. A total of 80 children and their parents were selected as samples in this study. The data was processed using SPSS software to analyze percentages and correlations of the variables involved. The results showed that there was no significant relationship of the variables tested. The findings for reading together; $r = .018$, $p > .05$, availability reading materials; $r = .035$, $p > .05$, and the reading space $r = .007$, $p > 0.05$. Overall analysis did not show any positive results. It was recommended that parents be given guidance on parenting skills with the intention that children may benefit through home education, as well as school.

Keyword: early reading, children's literacy, home literacy

PENGENALAN

Masalah membaca masih lagi menjadi kebimbangan bagi masyarakat Malaysia kerana hampir 60 peratus pelajar tahap satu, dua dan tiga di sekolah seluruh negara masih belum dapat menguasai kemahiran asas membaca, menulis dan mengira (Utusan Malaysia, 22 Februari 2010). Keadaan ini perlu diberi perhatian kerana kemahiran membaca adalah penting untuk menentukan tahap pencapaian murid dalam bidang akademik sama ada peringkat sekolah rendah mahupun menengah.

Definisi had minimum dalam kemahiran membaca setakat ‘mengenal huruf’ sudah tidak memadai lagi. Taraf minimum yang harus dianggap sebagai *functionally literate* di Malaysia hari ini harus didasarkan kepada keupayaan seseorang itu membaca dan memahami tulisan di dalam surat khabar, dan menulis surat-surat urusan harian sendiri. Taraf pencapaian minimum inilah yang harus dapat dicapai oleh 90% daripada murid-murid sekolah apabila mereka sampai ke peringkat menengah. Untuk mencapai taraf kemahiran ini, asas-asas yang kukuh perlu dibina secara progresif dari awal (Hasnah dan Habibah, 2010).

Bagi mendidik anak-anak tentang membaca di peringkat awal peranan ibu bapa adalah penting. Ini kerana ibu bapa adalah contoh utama dan pertama di awal usia kanak-kanak. Oleh itu didikan mereka akan menjadi amalan dan contoh terbaik untuk anak-anak mereka.

PERNYATAAN MASALAH

Masalah membaca bukanlah perkara yang boleh dianggap ringan. Kegagalan membaca dengan baik akan mempengaruhi tahap penguasaan kemahiran kanak-kanak di sekolah. Statistik menunjukkan 40 peratus daripada 469,038 murid-murid tahun satu bermasalah dalam membaca dan menulis bahasa Melayu. Murid-murid yang buta huruf di tahun satu berkemungkinan akan mengalami masalah yang sama di sepanjang zaman persekolahan mereka (Koh Soo Ling, 2006). Oleh itu ini menunjukkan masih ramai kanak-kanak prasekolah yang tidak dapat menguasai kemahiran membaca dan memasuki alam persekolahan formal dengan penguasaan membaca yang lemah. Keadaan ini adalah sesuatu yang perlu ditangani dengan baik dan perlu melibatkan semua pihak terutamanya ibu bapa kerana peranan orang dewasa adalah memberi motivasi dan penegasan kepada sebarang perlakuan yang baik untuk dilakukan oleh kanak-kanak tersebut (Vygotsky, 1978, dalam Morrison, 1995). Jadi, selain daripada menunggu sehingga anak menjejaki alam prasekolah, ada baiknya jika ibu bapa memulakan proses pembacaan kepada anak-anak di rumah terlebih dahulu.

OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian ini adalah untuk melihat perkaitan peranan ibu bapa di rumah bagi membantu pencapaian literasi kanak-kanak prasekolah.

PERSOALAN KAJIAN

Kajian ini dijalankan untuk menjawab soalan apakah aktiviti membaca, penyediaan bahan dan persekitaran pembacaan yang dilaksanakan oleh ibu bapa di rumah mempengaruhi pencapaian literasi kanak-kanak prasekolah?

KEPENTINGAN KAJIAN

Dapatan kajian ini amat berguna kepada ibu bapa bagi mengenal pasti apakah faktor-faktor yang boleh mempengaruhi tahap literasi kanak-kanak. Melalui maklumat ini ibu bapa akan dapat membantu perkembangan literasi kanak-kanak semasa mereka berada di rumah. Dapatan ini juga akan dapat membantu proses menggubal program kerjasama antara ibu bapa dan pihak pusat prasekolah dalam menguasai kemahiran membaca dan menulis dalam kalangan kanak-kanak prasekolah.

BATASAN KAJIAN

Walaupun kawasan yang dikaji adalah dari kawasan yang mempunyai populasi yang pelbagai etnik, namun majoriti populasi adalah dari keturunan Melayu. Populasi etnik Cina dan India peratusnya terlalu kecil. Oleh sebab itu adalah agak sukar untuk pengkaji mendapatkan sampel yang melibatkan semua kaum. Kajian ini hanya melibatkan kanak-kanak prasekolah etnik Melayu seramai 80 orang yang berumur enam tahun di dua buah tadika di sekitar Ipoh, Perak. Oleh itu hasil kajian ini tidak merujuk kepada tahap literasi bagi kanak-kanak prasekolah di seluruh Malaysia.

TINJAUAN LITERATUR

Morrison (1995) menyatakan, ibu bapa adalah orang yang menyediakan keperluan asas, penjagaan dan kasih sayang, memberi sokongan, panduan, tunjuk ajar, bimbingan dan perlindungan kepada kanak-kanak. Penglibatan ibu bapa dalam pendidikan awal kanak-kanak adalah sangat penting. Penglibatan ibu bapa bersama anak-anak akan dapat memudahkan ibu bapa dalam memahami konsep sebenar pengajaran dan pembelajaran di sekolah serta membantu membimbing dan mendidik anak-anak dalam pembelajaran. Di samping itu ia juga membolehkan ibu bapa itu mengetahui tahap perkembangan dan kemahiran anak-anak serta membantu untuk meningkatkan lagi mutu pembelajaran anak-anak.

Pendekatan Teori

Teori ekologi Bronfenbrenner (1979, dalam Sigelman dan Rider, 2003) menerangkan tentang perilaku dan perkembangan manusia. Bronfenbrenner melihat ekologi berdasarkan hubungannya dengan konteks di mana individu itu berinteraksi. Beliau membahagikan persekitaran ekologi tersebut kepada lima sistem iaitu sistem mikro, sistem meso, sistem ekso, sistem makro dan sistem krono. Antara kelima-lima sistem ini, sistem mikro yang paling banyak mempengaruhi perkembangan kanak-kanak. Sistem ini terdiri daripada persekitaran rumah, ibu bapa, anak-anak, persekitaran sekolah, bersama guru dan rakan serta masyarakat. Ini jelas diterangkan dalam falsafah teori ekologi (White & Coleman, 2000) iaitu pendidikan awal kanak-kanak adalah menjadi tanggung jawab keluarga, sekolah dan komuniti. Keluarga bertanggung jawab menggalakkan anak-anak untuk menerima tingkah laku positif terhadap pembelajaran. Jadi adalah penting bagi ibu bapa memainkan peranan dalam mendidik anak-anak mereka.

Bagi tahap literasi, kajian ini memfokus kepada teori pemunculan literasi. Menurut Clay (1967 '*Emergent Literacy*') ataupun 'penampilan Literasi' membawa maksud proses kemahiran membaca dan menulis yang berlaku secara semulajadi dalam kalangan kanak-kanak sebelum

mereka mendapat kemahiran literasi yang konvensional. Sulzby (1985) turut menyatakan perlakuan menulis dan membaca kanak-kanak yang mula timbul dan berkembang kepada kebolehan membaca dan menulis yang biasa. Tahap pembaca menurut teori ini terbahagi kepada tiga peringkat iaitu pembaca baharu (*Emergent Reader*) iaitu tahap penampilan pembaca di mana kanak-kanak melakukan perlakuan-perlakuan membaca. Pembaca awal (*Early Reader*) ialah kanak-kanak telah boleh membaca tetapi membaca dengan kuat, lambat dan berhati-hati memadamkan apa yang dikatakan dengan perkataan di muka surat. Pembaca lancar (*Fluent*) pula ialah kanak-kanak yang telah boleh membaca dengan senyap dan bacaan mereka adalah spontan (Zainiah, 2005). Oleh kerana teori ini melihat dengan teliti mengenai perkembangan kanak-kanak ianya amatlah bersesuaian untuk digunakan sebagai landasan di dalam membuat kajian tentang kanak-kanak prasekolah.

Kajian-kajian Berkaitan

Terdapat banyak kajian yang berkaitan dengan ibu bapa dan literasi telah dijalankan di Malaysia. Antaranya ialah kajian Ruslida (2005) yang mengkaji mengenai penglibatan ibu bapa dalam empat aspek iaitu interaksi, meluangkan masa membaca dan bercerita, memberikan bimbingan dan sokongan material kepada anak-anak mereka di rumah. Seramai 125 orang kanak-kanak prasekolah daripada lima buah prasekolah Kementerian Pelajaran Malaysia dan seramai 125 orang ibu bapa, di daerah Petaling Jaya, Selangor telah terlibat dalam kajian ini. Instrumen kajian ini ialah ujian kemahiran asas membaca untuk responden kanak-kanak dan soal selidik pula dijawab oleh ibu bapa kanak-kanak prasekolah yang terlibat dalam ujian kemahiran asas membaca ini. Hasil kajian menunjukkan bahawa terdapat hubungan yang signifikan antara penglibatan ibu bapa dengan pencapaian kemahiran asas membaca kanak-kanak prasekolah.

Cheah Sew Ching (1998) turut menjalankan kajian yang melibatkan literasi kanak-kanak di Ipoh Perak. Kajian beliau melibatkan sampel 20 orang kanak-kanak yang berumur 5 tahun dan ibu bapa mereka. Pengkaji telah menggunakan inventori membaca dan bahasa untuk mengukur penguasaan kemahiran literasi awal bagi kanak-kanak ini. Satu jadual temu duga untuk ibu bapa telah digunakan untuk memperolehi maklumat tentang keberkesanan penglibatan ibu bapa dalam membantu kanak-kanak. Hasil kajian ini menunjukkan kanak-kanak memperolehi pengetahuan tentang abjad apabila ibu bapa melibatkan diri dalam aktiviti membaca di rumah. Hasil kajian ini sama seperti kajian Ruslida yang menunjukkan pencapaian literasi kanak-kanak yang positif hasil penglibatan ibu bapa.

Rush (1999) pula telah membuat kajian terhadap penyediaan persekitaran dan membaca bersama kanak-kanak. Hasil dapatan kajian beliau menunjukkan hubungan yang positif penyediaan tempat membaca terhadap peningkatan literasi kanak-kanak. Hasil kajian ini juga menunjukkan membaca buku bersama adalah penting terhadap perkembangan pemunculan literasi. Beliau menekankan bahawa membaca buku bersama adalah berkaitan dengan kemahiran literasi awal kanak-kanak. Oleh itu kajian ini membuktikan aktiviti membaca kepada kanak-kanak membantu pencapaian literasi kanak-kanak.

Purcell-Gates (1994) juga telah menjalankan kajian bagi melihat penggunaan literasi dalam kehidupan kanak-kanak di rumah. Pengkaji telah memerhatikan kehidupan sebuah keluarga di rumah dan mencatatkan semua aktiviti yang berkaitan dengan literasi. Penilaian dilakukan terhadap kanak-kanak dengan mengukur konsep bahasa penulisan yang dijangkakan mempengaruhi kanak-kanak yang mendapat pendedahan literasi di rumah. Hasil dapatan menunjukkan keluarga ini telah mendedahkan kanak-kanak kepada pelbagai jenis bahan literasi

dan juga mereka menunjukkan minat terhadap pendidikan anak-anak mereka. Dapatan menunjukkan kanak-kanak yang ibu bapanya membaca buku dengan anak mereka akan menyebabkan kanak-kanak tersebut memulakan instruksi formal di sekolah dengan lebih baik. Mereka telah mengetahui konsep cetakan dan bahasa penulisan mereka adalah lebih baik berbanding dengan rakan sebaya mereka yang ibu bapanya tidak memberikan pendedahan. Dapatan kajian ini menunjukkan betapa besarnya peranan ibu bapa terhadap pencapaian literasi kanak-kanak semasa memulakan persekolahan.

Kajian Raban dan Nolan (2006) juga mendapati pendedahan dan latihan awal membaca di rumah dapat memberi banyak kelebihan kepada kanak-kanak dalam menguasai kemahiran asas membaca. Dalam kajian yang dilakukan di Victoria, Australia ini menyatakan bahawa penglibatan ibu bapa daripada populasi yang dikaji telah bermula sejak sejak kanak-kanak berusia tiga tahun. Kajian ini menunjukkan membacakan buku cerita dapat membantu kanak-kanak dalam perkembangan kemahiran bahasa dan dapat membantu meningkatkan keinginan untuk kanak-kanak belajar membaca. Dapatan kajian menunjukkan sebanyak 68.8% ibu bapa telah membacakan buku kepada kanak-kanak setiap hari. 21.1% pula adalah terdiri daripada ibu bapa yang membacakan buku sebanyak dua atau tiga kali seminggu. Manakala sebanyak 5.3% melakukannya hanya sekali dalam seminggu, manakala sebanyak 5.9% adalah bagi jumlah ibu bapa yang jarang-jarang dan 0.9% pula adalah bagi ibu bapa yang tidak pernah membacakan buku kepada anak-anak mereka. Terbukti kanak-kanak yang banyak dibacakan buku oleh ibu bapa mereka mempunyai asas membaca yang lebih baik.

Kajian oleh England (2005) turut mengkaji pengaruh persekitaran literasi di rumah iaitu membaca bersama kanak-kanak, melakukan aktiviti literasi, menyediakan bahan literasi di rumah, dan juga penglibatan ibu bapa dengan aktiviti literasi di sekolah. Seramai 68 orang kanak-kanak prasekolah dan ibu bapa mereka terlibat dalam projek yang dinamakan sebagai '*Learning ABC Project*'. Kumpulan ini telah dibahagikan kepada dua kumpulan dan rawatan telah dijalankan selama 15 minggu. Penilaian literasi telah dilakukan semasa praujian dan posujian terhadap pencapaian literasi kanak-kanak dari segi nama dan bunyi abjad, kesedaran fonologi. Hasil kajian ini mendapati program literasi keluarga bukanlah merupakan penyumbang utama pencapaian literasi kanak-kanak. Ini kerana kajian ini menunjukkan walaupun keluarga yang menerima bantuan bahan bacaan, tiada hubungan yang positif di antara bahan bacaan dengan pencapaian literasi. Hasil dapatan yang sama juga terhadap aktiviti membaca secara kuat dengan pencapaian literasi kanak-kanak.

Begitu juga kajian yang dijalankan oleh Zainiah (2005) yang mengkaji perkaitan antara latar belakang ibu bapa, bahan bacaan di rumah dan di sekolah, peranan ibu bapa dan guru dalam membacakan buku kepada kanak-kanak dengan tahap pembacaan kanak-kanak prasekolah. Kajian yang dilakukan merupakan kajian tinjauan dengan cara menemubual kanak-kanak bagi mengisi borang soal selidik. Sampel kajian ini pula melibatkan 112 orang kanak-kanak prasekolah, berusia antara enam tahun yang sedang belajar di lima buah sekolah yang terpilih bagi kajian ini.

Terdapat perhubungan yang signifikan antara tahap bacaan dengan bilangan buku yang dimiliki oleh kanak-kanak, aktiviti bercerita di sekolah dan mempamerkan buku. Dapatan kajian ini mendapati tiada perhubungan antara tahap pembacaan dengan jumlah sudut bacaan di sekolah, masa membaca bersama di rumah dan kemudahan untuk meminjam buku di bilik darjah. Hasil dapatan kajian Zainiah (2005) mengenai masa membaca bersama dan juga tentang penyediaan bahan adalah sama dengan hasil dapatan kajian England (2005) yang juga mendapati kesan yang tidak memberangsangkan bagi pemboleh ubah tersebut.

Oleh itu jelaslah bahawa penglibatan ibu bapa adalah penyumbang utama terhadap asas pemunculan literasi kanak-kanak prasekolah. Lebih cepat kanak-kanak memperoleh kemahiran literasi lebih bersedialah mereka untuk belajar di sekolah kelak.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian yang dijalankan ini berbentuk tinjauan dengan menggunakan satu set borang soal selidik sebagai instrumen untuk mendapatkan data. Populasi bagi kajian ini ialah 80 orang kanak-kanak yang berumur dalam lingkungan enam tahun daripada dua buah prasekolah yang terletak di sekitar Ipoh. Seramai 80 orang ibu bapa kanak-kanak tersebut turut dipilih sebagai sampel dalam kajian.

Soal selidik ini diadaptasi daripada soal selidik *National Standards for Parent/ Family Involvement Programs* (2000) yang dibina oleh *National Teachers Association* (NTA), (Davis 2000) dan *Parental Involvement Inventory*, The Illinois State Board of Education (1994). Bagi mendapatkan kesahan alat ukur pengkaji, seramai 20 orang guru yang berpengalaman telah menilai item yang terkandung dalam borang soal selidik. Kesemua guru yang terlibat memberikan respons yang positif terhadap borang soal selidik yang dikemukakan. Hasil daripada kajian rintis yang dijalankan, indeks kebolehpercayaan dalam kajian ialah dengan nilai $\alpha = .902$. Maka penyelidik membuat kesimpulan tidak terdapat kekeliruan kepada responden untuk menjawab setiap item. Oleh itu penyelidik telah mentadbir instrumen kajian ini untuk sampel sebenar bagi tujuan mendapatkan data.

Berdasarkan maklumat-maklumat daripada borang soal selidik yang telah lengkap diisi, pengkaji telah mengumpulkan, merekodkan dan menganalisis data secara sistematik menggunakan *Statistical Package for Social Science* (SPSS). Data-data tersebut dianalisis berdasarkan peratus dan hubungan untuk membuat huraian seperti tahap bacaan, membaca bersama, kemudahan bahan bacaan, serta penyediaan tempat membaca.

DAPATAN KAJIAN

Tahap Literasi Kanak-Kanak

Dalam kajian ini menunjukkan tahap literasi bagi 80 orang kanak-kanak prasekolah yang berumur enam tahun. Seramai 27 orang (33.8%) berada di tahap pemunculan pembaca, diikuti dengan 30 orang (37.4%) kanak-kanak berada pada tahap pembaca awal dan akhir sekali seramai 23 orang (23.8%) berada di tahap pembaca lancar.

Jadual 1: Tahap Literasi Kanak-kanak

Tahap	Peratusan
Pemunculan pembaca	33.8
Pembaca awal	37.5
Pembaca lancar	23.8
Jumlah	100

Analisis Korelasi

Dalam kajian ini analisis korelasi dijalankan bagi menjawab soalan apakah aktiviti membaca bersama, penyediaan bahan serta penyediaan tempat bacaan yang dilaksanakan oleh ibu bapa di rumah mempengaruhi tahap literasi kanak-kanak prasekolah?

Jadual 2: Analisis Korelasi Masa Membaca Buku dan Tahap Literasi

		Tahap Literasi	Membaca Bersama
Spearman's Rho	Correlation Coefficient	1	0.018
	Sig. (2-tailed)	.	0.871
	N	80	80

Pencapaian tahap literasi kanak-kanak dengan kekerapan meluangkan masa membaca bersama di rumah tidak menunjukkan hubungan yang signifikan ($r=0.018$, $p > .05$). Pengkaji membuat keputusan bahawa tiada perhubungan yang signifikan antara membaca bersama di rumah dengan tahap literasi kanak-kanak prasekolah.

Jadual 3: Analisis Korelasi menyediakan Bahan Bacaan dan Tahap Literasi

		Tahap Literasi	Bilangan Buku
Spearman's Rho	Correlation Coefficient	1	0.035
	Sig. (2-tailed)	.	0.759
	N	80	80

Hasil analisis korelasi menunjukkan tiada hubungan yang signifikan antara bilangan bahan bacaan yang ada di rumah dengan pencapaian tahap literasi kanak-kanak. Ini dapat dibuktikan dengan perhubungan yang lemah ($r=0.035$, $p > .05$) antara kedua-duanya. Pengkaji membuat keputusan bahawa tiada perhubungan antara bilangan bahan bacaan di rumah dengan tahap literasi kanak-kanak prasekolah.

Jadual 3: Korelasi Penyediaan Tempat dan Tahap Literasi

		Tahap Literasi	Tempat Membaca
Spearman's Rho	Correlation Coefficient	1	0.103
	Sig. (2-tailed)	.	0.363

Keputusan analisis korelasi Spearman Rho juga menunjukkan tiada hubungan yang signifikan antara penyediaan tempat dengan pencapaian tahap literasi kanak-kanak ($r=0.103$, $p >.05$). Pengkaji membuat keputusan bahawa tiada perhubungan antara penyediaan tempat dengan tahap literasi kanak-kanak prasekolah.

PERBINCANGAN

Tahap Literasi Kanak-Kanak Prasekolah

Tahap literasi kanak-kanak prasekolah ini diambil pada bulan Jun 2010 iaitu pada bulan keenam sesi persekolahan. Keputusan yang diperolehi daripada kedua-dua buah sekolah ini menunjukkan kebanyakan kanak-kanak prasekolah masih lagi berada di tahap penampilan pembaca dan juga di tahap pemunculan pembaca iaitu sebanyak 71.2 %, manakala pembaca mahir pula hanya 28.8%. Selalunya pada peringkat pertengahan tahun sesi persekolahan kanak-kanak sepatutnya sudah boleh membaca dan peratusan bagi pembaca lancar adalah lebih besar lagi.

Tahap Literasi dengan Aktiviti Membaca Di rumah

Berdasarkan kepada keputusan analisis pencapaian tahap literasi kanak-kanak dengan kekerapan meluangkan masa membaca di rumah tidak mempunyai signifikan. Hasil kajian ini bertentangan dengan kajian Ruslida (2005), Cheah Sew Ching (1995), Rush (1999), Raban dan Nolan (2006) dan Purcell-Gates (1994) yang menunjukkan membaca bersama dapat mempertingkatkan pencapaian literasi kanak-kanak dengan lebih baik. Namun begitu hasil dapatan kajian ini selari dengan kajian Zainiah (2005) dan England (2005) yang menunjukkan tiada hubungan yang signifikan antara tahap literasi dengan masa membaca di rumah.

Oleh itu pengkaji membuat kesimpulan bahawa dalam konteks kajian ini, aktiviti membaca dengan kanak-kanak tidak membawa sebarang perkaitan yang signifikan terhadap tahap literasi kanak-kanak. Ini mungkin disebabkan kerana aktiviti tersebut tidak dilakukan dilakukan sebagai rutin harian mereka (Zainiah, 2005). Pengkaji mencadangkan agar ibu bapa menjadikan aktiviti membaca di rumah sebagai sebagai suatu kemestian dan sebagai satu rutin harian mereka (Zainiah, 2005). Melakukan pembacaan dengan cara yang sistematik akan mempengaruhi minat membaca kanak-kanak. Penggunaan bahan yang menarik juga dicadangkan agar dapat menarik minat kanak-kanak untuk terus mendengar dan akan turut mempengaruhi kanak-kanak untuk terus membaca.

Tahap Literasi dengan Menyediakan Bahan Bacaan

Bagi penyediaan bahan pula dapatan kajian juga menunjukkan tiada hubungan yang signifikan. Dapatan kajian ini bertentangan dengan kajian kajian Ruslida (2005), Rush (1994 dan Purcell-Gates (1994). Hasil kajian ini selari dengan dapatan kajian oleh England (2005) dan Zainiah (2005) yang menunjukkan keluarga yang memiliki bahan bacaan lebih banyak membacakan buku kepada kanak-kanak. Ini menunjukkan adanya buku-buku di rumah bukanlah penentu kepada pembacaan kanak-kanak. Sebaliknya penggunaan bahan tersebut secara bermakna dalam kehidupan kanak-kanak merupakan faktor penentu pembacaan kanak-kanak. Ini kerana anak-

kanak memerlukan banyak peluang untuk melihat buku bersama-sama, mendengar cerita dan memerhati individu dewasa berinteraksi dengan buku.

Cadangan pengkaji bagi membantu permasalahan pembacaan, ibu bapa haruslah dibimbing bagaimana menggunakan bahan bacaan secara lebih menarik dan meyeronokkan dengan anak-anak mereka. Ibu bapa juga sepatutnya mempunyai kesedaran untuk membelikan anak-anak mereka buku-buku yang sesuai agar ianya dapat menggalakkan perkembangan literasi anak-anak mereka.

Tahap Literasi dengan Menyediakan Tempat Pembacaan

Keputusan analisis menunjukkan tiada hubungan yang signifikan antara penyediaan tempat dengan pencapaian tahap literasi kanak-kanak. Dapatan kajian ini adalah selari dengan kajian Zainiah (2005) dan England (2005) yang menunjukkan penyediaan tempat untuk membaca tiada memberikan kesan kepada tahap pembacaan. Ini berkemungkinan hanya dengan menyediakan tempat membaca tidak mencukupi untuk menggalakkan pembacaan. Ibu bapa haruslah bersama-sama membaca dengan anak-anak dan juga berinteraksi dengan mereka bagi menggalakkan berlakunya pembacaan. Ibu bapa haruslah menunjukkan contoh dan tauladan membaca apa-apa bahan bacaan semasa berada di rumah agar ianya menjadi ikutan anak-anak. Aktiviti membaca bersama ibu bapa haruslah dilakukan dengan lebih kerap sebagai rutin dahulu, baharulah penyediaan tempat membaca akan digunakan sepenuhnya oleh kanak-kanak.

Pengkaji mencadangkan agar ibu bapa memperteguhkan dahulu rutin membaca agar minat membaca tersemai. Dengan adanya minat, kanak-kanak akan mempergunakan tempat membaca dengan sukarela. Selain daripada menyediakan bahan bacaan yang sesuai, penyediaan tempat yang selesa juga patut diambil kira kerana suasana yang selesa akan mempengaruhi minda dan minat kanak-kanak.

KESIMPULAN

Walaupun kajian yang dijalankan ini menunjukkan kebanyakan dapatan adalah tidak signifikan dengan tahap literasi kanak-kanak prasekolah, bukanlah bermakna penglibatan ibu bapa tidak menjadi kepentingan dalam membantu tahap penguasaan kanak-kanak. Ini kerana melalui kajian-kajian yang lepas menunjukkan kesan yang signifikan hanya boleh diperolehi jika ibu bapa melibatkan diri dengan kanak-kanak sebagai amalan rutin harian mereka. Berkemungkinan penglibatan ibu bapa dalam konteks kajian ini adalah tidak berkesan kerana ibu bapa tiada pengetahuan yang kukuh dalam cara pendidikan anak-anak di rumah. Pendidikan keibubapaan haruslah diketengahkan sebagai satu komponen pendidikan prasekolah yang penting. Ini adalah kerana ibu bapa sebagai pendidik utama kepada kanak-kanak dan memainkan peranan kritikal dalam memperkayakan pertumbuhan mental dan emosi kanak-kanak.

Mengikut tradisi, tanggung jawab ibu bapa ialah membesarkan kanak-kanak, manakala sekolah adalah tempat mereka menimba ilmu. Pendapat ini sudah tidak tepat lagi kerana peranan guru telah banyak berubah, malah pendidikan ibu bapa dalam pendidikan prasekolah juga telah berkembang dengan baik. Oleh itu pengkaji mencadangkan agar ibu bapa diberi peluang mendapatkan ilmu dan kemahiran daripada ahli-ahli professional dalam aspek mendidik kanak-kanak di peringkat sekolah dapat membantu mereka mengembangkan dan meningkatkan lagi potensi anak-anak mereka. Selain daripada itu komponen kesedaran dan motivasi ibu bapa juga perlu dimasukkan sebagai salah satu aktiviti yang dijalankan di sekolah dalam usaha merapatkan

hubungan antara sekolah dan ibu bapa demi kepentingan kanak-kanak. Ini kerana skop penglibatan ibu bapa dengan program pendidikan anak-anak adalah sangat luas dan patut digalakkan dan diketengahkan.

Rujukan

- Cheah Sew Ching. (1998). *Parent Involvement in Emergent Literacy Skill of Preschool Children*. Tesis Sarjana Pendidikan, Universiti Malaya, Malaysia.
- Clay, M.M. (1967). The Reading Behavior of Five-year-old Children. A: Research, New Zealand. *Journal of Educational Studies*, 2: 11-31.
- England, R. L. (2005). *Learning the ABCs: Family involvement in kindergarten literacy*. Tesis PHD. University of North. Pengkalan Data Proquest.
- Gates, V. (1994). *Relationship between Parental Literacy Skills and Functional Uses of Print and Children's Ability to Learn Literacy Skills*. Cambridge, MA: Harvard University Graduate School of Education. (ERIC Document No. ED372288)
- Hasnah Awang & Habibah Mohd Samin. (2010). *Literasi Bahasa Melayu*. Selangor: Kumpulan Budiman Sdn. Bhd.
- Koh Soo Ling. (2006). Write from the start. Diperolehi daripada <http://archives.emedia.com.my/bin/main/exe?f=doc&state=8p7j4k.3.6>.
- Morrison, G.S. (1995). *Early Childhood Education Today*. Prentice Hall, Inc. Purcell- Raban, B. & Nolan, A. (2006). Preschool Children's Reading Experiences. *Journal of Parent Participation*. Issue 47: p26-27.
- Rush, K.L. (1997). *Preschool Language Experiences and Early Literacy Skills Development for Family from Low Income Environments*. Tesis Kedoktoran. University of Minnesota. Diperolehi daripada Pengkalan data Proquest.
- Rush, K. L. (1999). Caregiver-child interactions and early literacy development of preschool children from low-income environments. *Early Childhood Special Education*. 19(1) Austin: Spring 1999.
- Ruslida Che Man (2005) *Hubungan Penglibatan IbuBapa Dengan Pencapaian Kanak-Kanak Prasekolah dalam Kemahiran Asas Membaca*. Kuala Lumpur: Universiti Malaya.
- Sigelman, C. K. & Rider, E. A. (2003). *Life Span Human Development*. 4th Ed. USA: Thomson Wordsword.
- Sulzby, E. (1985). Kindergarten as writers and readers dalam M. Farr (Ed). *Advance in Writing Research*, Vol. 1. Norrwood, NJ: Ablex.
- Utusan Malaysia. (22 Februari, 2010). *Hampir 60% Murid Belum Kuasai Kemahiran Asas*.
- White, C.S, & Coleman, M. (2000). *Early Childhood Education Building a Philosophy for Teaching*. New Jersey: Prentice Hall.
- Zainiah Mohamad Isa. (2005). *Tahap Bacaan dan Faktor-Faktor yang Mempengaruhinya*. Laporan Kajian 2005-06-24, Universiti Pendidikan Sultan Idris.